

Spirometriundersökningar eller ej i primärvården – hur drabbas patienterna?

I våras när pandemin slog till så ställdes spirometriundersökningar på de flesta håll in. Orsakerna var flera, såsom otillräcklig kunskap om smittspridning, brist på skyddsutrustning till personal samt att personal behövdes på annat håll. Under sommar och tidig höst upptog många mottagningar spirometriverksamheten igen, somliga i begränsad omfattning och till prioriterade fall. Det här har lett till att väntelistorna har vuxit och årskontroller har fått skjutas upp.

Nu när smittspridningen åter ökat så står vi igen inför frågan utföra eller inte. Här ser det tyvärr olika ut inom Stockholms primärvård till viss del pga. lokala förutsättningar. Dock har de flesta av primärvårdsmottagningarna anpassat sina lokaler och sina hygienrutiner för att kunna erbjuda spirometriundersökningar på ett säkert sätt både för patienter och för sjukvårdspersonal till skillnad från situationen i våras.

Rekommendationer för spirometriutförande i primärvården Stockholm

Från Kunskapsteam astma/allergi/KOL på Akademiskt Primärvårdscentrum har vi tagit fram rekommendationer till primärvården kring detta. Rekommendationerna är:

- att när smittläget är högt, hårdprioritera och bara utföra viktiga diagnostiska spirometrier och angelägna behandlingsuppföljningar
- att endast utföra på infektionsfria patienter
- att personalen ska använda rekommenderad skyddsutrustning
- att ha plexiglas mellan utförare och patient
- att patienten erbjuds handsprit före undersökning för att motverka kontaminering av handtag
- att rummet ska ha fria, avtorkningsbara ytor som spritas efter utförd spirometri
- att apparaturen - sladd och spirometerhandtag, spritas efter utförd spirometri
- att ha längre tid för besöken för att hinna med rengöring etc.

Finns det smittrisk för patienten vid spirometriundersökning?

De spirometrar som är upphandlade i Stockholm har engångsmunstycken som fästs i en sladd. Inne i munstycket finns en flödesavkännare som skickar en signal vidare via sladden och in i datorn. Hela munstycket kasseras efter användning och sladd med fäste spritas. Enligt företagets studier finns ingen risk för överföring av bakterier eller virus via sladdfäste. Filter är främst till för att skydda apparatur som är av flergångstyp. Eftersom oron nu är stor så kommer företaget framöver att kunna tillhandahålla filter ändå.

Det finns alltid en risk att smittas av covid-19 när man vistas på platser med andra människor. Alla vårdcentraler har dock rutiner för att skilja infekterade patienter från de som söker av andra orsaker men det finns alltid en risk för att det kan finnas symtomfria virusbärare precis som överallt i samhället. Vi bedömer dock att just spirometriundersökningen inte för med sig en ökad risk för patienten.

Får patienterna hjälp?

De flesta astma/KOL-mottagningar försöker ta hand om patienterna med hjälp av videosamtal, symtomskattningar etc. även om inte spirometri alltid utförs. Dock är det svårt att hinna med alla kontroller just nu och vi hoppas att de patienter som har behov själva tar kontakt med vården. Även

om man inte utför spirometrier så tar vården alltid hand om de patienter som har problem med sin andning.

Avslutningsvis är det viktigt att understryka att man aldrig ska avstå från att söka vård när man känner att man behöver den!

Kunskapsteamet astma/allergi/KOL på Akademiskt Primärvårdscentrum, Region Stockholm 201208